

MMXXII

PÉČE O ROSTLINY

PROJEKT KŘENICE

JIŘÍ KOPECKÝ & ENRICO TARABINI

AQUA VERDE S.R.O.

WWW.AQUAVERDE.CZ

OBSAH

1. DRUHY PÉČE.....	7
Preventivní:.....	7
Emergentní:.....	7
Postemergentní:.....	7
Péče, která vyžaduje odborníka:.....	7
2. PÉČE O STROMY	8
Výsadba:	8
Zálivka:.....	8
Řez okrasných stromů:	9
3. PÉČE O KEŘE	10
Výsadba:	10
Zálivka:.....	10
4. POUŽITÍ HERBCIDŮ	11

5. STROMY & KEŘE	12
AMBROŇ ZÁPADNÍ.....	13
<i>Liquidambar styraciflua</i>	13
MUCHOVNÍK VELKOKVĚTÝ.....	13
<i>Amelanchier grandiflora</i>	13
VIŠEŇ OBECNÁ.....	13
<i>Prunus cerasus</i>	13
VIŠEŇ PILOVITÁ.....	14
<i>Prunus serrulata</i>	14
JAVOR AMURSKÝ	14
<i>Acer ginnala</i>	14
JAVOR DLANITOLISTÝ.....	14
<i>Acer palmatum</i>	14
HALÉZIE KAROLÍNSKÁ	15
<i>Halesia carolina</i>	15
BĚLAS VIRŽINSKÝ	15
<i>Chionanthus virginicus</i>	15
VILÍN PROSTŘEDNÍ.....	16
<i>Hamamelis intermedia</i>	16
HORTENZIE LATNATÁ	16
<i>Hydrangea paniculata</i>	16
HABR OBECNÝ.....	16
<i>Carpinus betulus</i>	16
KOLKVÍCIE KRÁSNÁ	17
<i>Kolkwitzia amabilis</i>	17
TAVOLNÍK VAN HOUTTEŮV.....	17
<i>Spiraea vanhouttei</i>	17
DŘÍN JAPONSKÝ.....	17
<i>Cornus kousa</i>	17
HROZNOVEC HROZNATÝ	18
<i>Exochorda racemosa</i>	18

ČILIMNÍK ČASNÝ	18
<i>Cytisus praecox</i>	18
ZMARLIČNÍK JAPONSKÝ	18
<i>Cercidiphyllum japonicum</i>	18
PUSTORYL VĚNCOVÝ	18
<i>Philadelphus coronarius</i>	18
TAVOLA KALINOLISTÁ.....	19
<i>Physocarpus opulifolius</i>	19
ŠEŘÍK OBECNÝ	19
KALINA PRAŽSKÁ.....	19
<i>Viburnum pragense</i>	19
VAJGELIE KVĚTNATÁ.....	20
<i>Weigela Florida</i>	20
BRUSNICE CHOCHOLIČNATÁ, „KANADSKÁ BORŮVKA“	21
<i>Vaccinium corymbosum</i>	21
SRSTKA ANGREŠT	21
<i>Grossularia uva crista</i>	21
RYBÍZ ČERVENÝ	22
<i>Ribes rubrum</i>	22
MALINÍK OBECNÝ	22
<i>Rubus idaeus</i>	22
DŘÍN OBECNÝ	22
<i>Cornus mas</i>	22
KOMULE DAVIDOVA.....	22
<i>Buddleia davidii</i> 'Lavender cupcake'	22
IBIŠEK SYRSKÝ	23
<i>Hibiscus syriacus</i>	23
BOBKVIŠEŇ LÉKAŘSKÁ	23
<i>Prunus laurocerasus</i>	23
VILÍN PROSTŘEDNÍ.....	24
<i>Hamamelis intermedia</i>	24

RŮŽE TZV. ANGLICKÉ, DAVID AUSTIN.....	24
<i>Rosa</i>	24
LÍSKA OBECNÁ.....	25
<i>Corylus avellana</i>	25
TAVOLNÍK JAPONSKÝ.....	25
<i>Spiraea japonica 'Odessa'</i>	25
TŘEZALKA.....	25
<i>Hypericum 'Hidcote'</i>	25
TŘEZALKA KALÍŠKATÁ.....	25
<i>Hypericum calycinum 'Rose of Sharon'</i>	25

6. TRVALKY	26
AGASTACHE.....	27
<i>Agastache rugosa</i>	27
AMSONIE	27
<i>Amsonia tabernaemontana</i>	27
BĚLOTRN BANÁTSKÝ 'BLUE GLOBE'.....	27
<i>Echinops bannaticus Blue Globe'</i>	27
OŘECHOKŘÍDLEC KLANDONSKÝ	27
<i>Caryopteris clandonensis</i>	27
ČESNEK OBROVSKÝ.....	28
<i>Allium giganteum</i>	28
ČESNEK KULATOHlavý	28
<i>Allium sphaerocephalon</i>	28
DENIVKA.....	28
<i>Hemerocallis 'Bonanza'</i>	28
DENIVKA.....	28
<i>Hemerocallis 'Patricia'</i>	28
DLUŽIČKA KRVAVÁ.....	29
<i>Heuchera sanguinea</i>	29
DOBROMYSL OBECNÁ.....	29
<i>Origanum vulgare</i>	29
SVÍČKOVEC LINDHEIMERŮV (GAURA)	29
<i>Oenothera lindheimeri [Gaura lindheimeri]</i>	29
HVĚZDNICE KEŘÍČKOVITÁ.....	29
<i>Aster dumosus 'Herbstgruss von Bresserhof'</i>	29
KAKOST KANTABRIJSKÝ.....	29
<i>Geranium x cantabrigiense</i>	29
LEVANDULE LÉKAŘSKÁ	30
<i>Lavandula angustifolia</i>	30
MAVUŇ ČERVENÁ	30
<i>Centranthus ruber</i>	30

PIVOŇKA ČÍNSKÁ.....	30
<i>Paeonia lactiflora</i> 'Red Magic'	30
ROZRAZIL KLASNATÝ	31
<i>Veronica spicata</i>	31
ŠALVĚJ HAJNÍ.....	31
<i>Salvia nemorosa</i>	31
ŠANTA MODRÁ	31
<i>Nepeta x faassenii</i> 'Six Hills Giant'	31

1. DRUHY PÉČE

PREVENTIVNÍ:

Cílem je předcházet škodám.

Patří sem seznámení s nároky rostlin, výběr vhodného stanoviště, správný způsob výsadby, zásobní hnojení, prosvětlovací nebo zmlazovací řez, dezinfekce náradí před řezem, průběžný (pravidelný) monitoring chorob a škůdců, správná vzdálenost dřeviny od budovy, inženýrských sítí nebo komunikace, preventivní ošetření rostlin proti chorobám a škůdcům, seznámení s příbalovými letáky prostředků na ochranu rostlin, mulčování.

EMERGENTNÍ:

Cílem je vyřešit vzniklý problém.

Do této péče patří hnojení, pokud rostliny vykazují známky nedostatku určitých živin, zálivka vadnoucích rostlin, zdravotní řez, postřiky proti chorobám a škůdcům, vyvazování pnoucích rostlin na treláže apod.

POSTEMERGENTNÍ:

Cílem je vyřešit závažný problém, který již nastal.

Příkladem může být odstranění suchých větví, které hrozí pádem, nebo pokácení stromu, pokud hrozí jeho pád nebo svými kořeny narušuje základy stavby, snížení výšky stromu kvůli riziku pádu ze žebříku, chemické ošetření rostlin napadených chorobami nebo škůdci.

PÉČE, KTERÁ VYŽADUJE ODBORNÍKA:

Sem patří vše, co ohrožuje zdraví, život nebo majetek. Například rizikové kácení dřevin, používání rostlinolékařských ochranných prostředků na povolení.

2. PÉČE O STROMY

VÝSADBA:

Okrasné i ovocné stromky vysazujeme v době vegetačního klidu, když jsou v bezlistém stavu, na jaře nebo na podzim. Sazenice v kontejnerech můžeme vysazovat po celý rok, ale na jaře nebo na podzim se nejlépe ujímají.

Těsně před výsadbou zahradnickými nůžkami mírně zkrátíme kořeny a kořenový bal namočíme na několik hodin do vody.

Jáma by neměla být hlubší než kořenový bal. Neděláme ji kulatou, ale čtvercovou. Tím donutíme kořeny, aby se nestáčely dokola. Půdu rýčem nakypříme, aby jí kořeny mohly snáze prorůst. Můžeme přidat zásobní hnojivo podle návodu a přisypat kvalitní zahradnický substrát.

Stromek vložíme do jámy tak, aby roubovaná část byla cca 10 cm nad povrchem.

Mimo kořenový bal zatlučeme kůly jako oporu. Malým stromkům stačí jeden kůl, starší potřebuje tři kůly spojené příčkami. Stromek přivážeme ke kůlu jutovým pásem.

Zasypeme směsí substrátu (20%) a původní zeminy, Ušlápeme, zalijeme a znovu zasypeme. Upravíme tvar závlahové mísy.

ZÁLIVKA:

Čerstvě vysazený strom důkladně zalijeme, aby se promočil celý kořenový bal. Dále je nutné ho přiměřeně zalévat, aby neuschl, než zakoření.

Všechny nově vysazené stromy vyžadují po dobu prvních pěti let pravidelnou zálivku, zvláště v suchých letních měsících. Zaléváme jedenkrát týdně, a to důkladně, aby voda pronikla celým zemním balem ke všem kořenům.

Za tímto účelem udržujeme kolem stromu závlahovou místu. Její průměr by měl být shodný s průměrem kořenového systému.

Závlahovou mísu plejeme, aby plevel neubíral stromu vláhu a živiny. Můžeme ji také zamulčovat, aby v parném létě půda moc rychle nevysychala. Vhodná je štěpka nebo nízká vrstva posekané trávy.

Stromy jsou z celé zahrady nejnáročnější na vláhu, hlavně po dobu prvních pěti let. Nesmíme je však přelévat, aby jim neuhnuly kořeny.

ŘEZ OKRASNÝCH STROMŮ:

U dobře zapěstovaných sazenic není nutné okrasné stromy po výsadbě řezat, stačí odstranit pouze poškozené výhony.

Za jeden až dva roky provedeme v případě potřeby opravný řez, při kterém odstraníme křížící se výhony, výhony rostoucí dovnitř korunky nebo konkurenční výhony.

Většina okrasných stromů se už dál neřeže. U starších stromů podle potřeby odstraníme suché větve nebo větve, které se křížují a korunu příliš zahušťují. Hlídáme, aby některé větve nerostly souběžně, a hlavně aby nevznikl tzv. dvoják. Strom se dvěma vrcholy se obvykle časem rozlomí.

Opravné řezy provádíme na konci léta, na přelomu července a srpna. Řezat můžeme také ve druhé polovině května, strom pak bude mít silnější nové přírůstky.

Chceme-li upravit tvar koruny, provádíme tvarovací řez v období mezi jarem a létem.

Z trávníku pod stromy na podzim shrabujeme listí, aby se v trávníku netvořila plíseň. Přímo pod stromy můžeme vrstvu listí ponechat jako mulč.

3. PÉČE O KEŘE

VÝSADBA:

Výsadba okrasných keřů je podobná jako výsadba stromů, uvedená výše.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat růžím, jejich očko musí být vždy 4-5 cm pod zemí.

ZÁLIVKA:

Všechny keře, stejně jako stromy, je nutné po výsadbě zalévat. Po roce stačí zalévat jednou týdně, ale důkladně, aby se voda dostala až ke kořenům.

4. POUŽITÍ HERBCIDŮ

PREVENCE RIZIK:

- Zajistit všechna potřebná povolení a dodržovat platné zákony a předpisy.
- Zabezpečit pracovní prostor před neoprávněným vstupem cizích osob. Prostor bude vymezen páskou s červenobílými pruhy a označen výstražnými tabulkami „Nepovolaným vstup zakázán“.
- Používat ochranu pro omezení úletu přípravků, aby se minimalizovalo riziko zasažení okolních neošetřovaných ploch.
- Používat přípravky výhradně dle návodu.
- Dodržet aplikační podmínky.
- Dodržet ochranné lhůty (OL), pokud jsou stanoveny.
- Dodržovat všechny BOZP, OOPP, PO a jiné předpisy, postupy a prostředky. Zejména hygienická opatření.
- Průběžně kontrolovat zabezpečený prostor před neoprávněným vstupem, kontrolovat pohyb osob uvnitř zabezpečené zóny a kontrolovat potencionální rizikové chování. Vybavit se lékárníčkou a hasicím přístrojem. Dále si procvičit pravidla první pomoci v případě otravy, zasažení očí nebo kůže. Doporučujeme uložit si kontakt na toxikologické informační středisko do mobilního telefonu.
- Aplikace blízko vodního toku, nebo jiných zdrojů vody vyžaduje konzultaci postupu s referentem odboru životního prostředí a odpadů a dále pak s vodoprávním úřadem. V případě nejasností lze postup konzultovat i s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ).

5. STROMY & KEŘE

AMBROŇ ZÁPADNÍ

Liquidambar styraciflua

Dává přednost hlubší, propustné půdě spíše kyselejší a nevysychavé. Při výsadbě přidáme rašelinu a potom zamulčujeme, abychom omezili vysychání. Mladé stromy je nutno přiměřeně zalévat.

Nejkrásnější bude, když jí ponecháme přirozený vzrůst, i bez řezu tvoří pravidelné koruny. Pokud by ale bylo potřeba korunu mírně vytvarovat, učiníme tak koncem zimy.

MUCHOVNÍK VELKOKVĚTÝ

Amelanchier grandiflora

Vystačí si s běžnou zahradní zeminou, vylepšenou kompostem, spíše zásadité reakce. Pro lepší úrodu zdravých plodů ho občas přihnojíme kompostem nebo plným hnojivem. Obejde se bez řezu, koncem zimy odstraníme jenom suché nebo poškozené větve.

Dáváme pozor, nevyrůstají-li kolem kmene mladé výhony z podnože. Pokud ano, opatrně je odhrabeme až k místu, kde vyrůstají, a uřízneme nebo ustříhneme.

VIŠEŇ OBECNÁ

Prunus cerasus

Bude ponechána z původní výsadby. Za suchého léta ji občas dopřejeme důkladnou zálivku. Pro udržení dobré plodnosti ji občas přihnojíme kompostem nebo plným hnojivem.

Jelikož se jedná již o vzrostlý strom, řez by se měl omezit pouze na odstraňování křížících se, nemocných či jinak poškozených větví a na opatrné zmlazování max. 5 let starého dřeva. Řez višně se provádí na jaře před rozkvetem, v dubnu. U višně raději neprovádíme hluboký zmlazovací řez, který je především díky riziku vzniku klejotoku a houbovým chorobám rizikový. Každou ránu po prořezání ošetříme štěpařským voskem nebo latexem, aby se do ní nedostaly spory hub či jiné infekce.

Sledujeme výskyt moniliózy, většinou bývá krajový, a višně jsou na tuto houbovou chorobu zvláště citlivé. V případě, že náhle zhnědnou všechny květy nebo mladé větvičky začínají vadnout a usychat, ostříháme všechny napadené části až k prvním zdravým očkům a poradíme se s odborníky o vhodném postřiku. Podrobné pokyny při výskytu choroby by přesahovaly rámec tohoto návodu.

VIŠEŇ PILOVITÁ

Prunus serrulata

Bude ponechána z původní výsadby. Sledujeme zdravotní stav, za suchého léta občas důkladně zalijeme. Můžeme přihnojovat kompostem. Řez zpravidla sakurám nesvědčí. Ostrými nůžkami v případě nutnosti udržujeme převislý tvar koruny a odstřiháváme tzv. vlky vyrůstající na podnoži pod roubem, aby stromek nezplaněl a koruna z nedostatku živin neuschla. Starší větve odstraňujeme v nezbytném případě postupně, a to vždy v předjaří.

V průběhu vegetace sledujeme, není-li sakura napadena moniliózou. Příznaky a další postup jsou uvedeny výše.

JAVOR AMURSKÝ

Acer ginnala

Tento menší strom má nejraději lehce kyselou a mírně vlhkou půdu, ale po zakořenění již dobře snáší i letní přísušky. Řez není nutný, strom má přirozeně malebný tvar. Potřebujeme-li však korunu zmenšit nebo lehce upravit, učiníme tak koncem zimy. Jinak odstraňujeme pouze suché nebo poškozené větve.

JAVOR DLANITOLISTÝ

Acer palmatum

Vyžaduje dostatečně vlhkou, propustnou, humózní půdu, spíše kyselější. Tyto podmínky zohledníme již při výsadbě. Místo vybíráme tak, aby byl od jihu chráněn před prudkým sluncem, které by mohlo spálit jemné listy zvláště u barevných kultivarů.

Kořeny chráníme před vyschnutím dostatečnou vrstvou mulče. Za suchého počasí pravidelně zaléváme, nejlépe dešťovou vodou.

Během vegetace můžeme přihnojit rozpustným hnojivem na kyselomilné rostliny, tj. bez obsahu vápníku.

Řez není třeba, narušil by přirozeně malebný tvar. V předjaří odstraňujeme pouze suché nebo poškozené větve.

HALÉZIE KAROLÍNSKÁ

Halesia carolina

Má ráda slunce a mírně kyselou, živnou a rovnoměrně vlhkou půdu. Vyhovuje jí přistínění kořenů, nejlépe podsadbou půdokryvných trvalek s podobnými půdními nároky, případně i mulčem.

Řez je možný zjara po mrazech, omezuje se na odstraňování suchých nebo poškozených větví.

Mladé rostliny chráníme před mrazem krytem z chvojí a netkanou textilií, starší keře jsou již mrazuvzdorné.

BĚLAS VIRŽINSKÝ

Chionanthus virginicus

Potřebuje výslunné, teplé místo a kyselou, humózní půdu, dobře odvodněnou ale neustále vlhkou. Ideální je kapková závlaha, ale postačí i pravidelná zálivka nejlépe dešťovou vodou. Abychom omezili vysychání kořenového balu, rostlinu zamulčujeme kůrou. Mladé rostliny chráníme před mrazem krytem z chvojí a netkanou textilií, starší keře jsou již mrazuvzdorné.

Bělas roste přirozeně jako vysoký keř, který se obejde bez řezu. Pouze na jaře, když už nehrozí mrazy, odstraníme suché nebo poškozené větve,

Chceme-li ho pěstovat jako malý strom, vybereme jednu nejsilnější větev jako budoucí kmen a ostatní větve postupně odstraňujeme. Na kmeni odřezáváme spodní větve na větvěvní kroužek až do požadované výšky. Vždy po řezu nezapomeneme přihnojit plným hnojivem bez obsahu vápníku.

VILÍN PROSTŘEDNÍ

Hamamelis intermedia

Vyžaduje kyselou půdu s přidavkem rašeliny, nevysychavou. Při výsadba je třeba vykopat větší jámu a přidat rašelinu. Vyšší nároky na vláhu zajistí kapková zálaha.

HORTENZIE LATNATÁ

Hydrangea paniculata

Potřebuje humózní půdu s dostatkem živin a vláhy, ideální je kapková zálaha. Pravidelně přihnojujeme speciálním hnojivem na hortenzie, které neobsahuje vápník.

Na jaře ostříháme silnější výhony na výšku cca 25 cm. Vyraší nové pruty přibližně stejně vysoké a na koncích ponosou velké laty květů, protože tento druh kvete na letošních výhonech.

Starší keře můžeme ostříhat patrovitě: nejsilnější větve uprostřed keře zkrátíme na výšku jednoho metru, okolní větve na 50 cm a větve po obvodu keře na 25 cm. Nejslabší výhony odstraníme úplně. Tím docílíme pěkného tvaru a hortenzie bohatě pokvete po celém obvodu keře.

HABR OBECNÝ

Carpinus betulus

Nenáročný na půdu a vláhu, pouze v těžkých jílovitých půdách potřebuje před výsadbou drenáž. Je velmi vhodný na stříhané živé ploty. Stříháme dvakrát ročně, koncem února (pokud nejsou velké mrazy) a v červnu. Je-li třeba, habr snese i hluboké zmlazení.

Prvním rok po výsadbě zkrátíme výhony asi na třetinu, aby se keře rozvětvily již u země a zhoustly. Boční stěny živého plotu udržujeme mírně šikmé, aby byl plot dole širší než nahoře. Všechny větve tak budou mít dostatek světla. Nejprve stříháme boční stěny, teprve potom upravujeme výšku.

Po vysazení je třeba habr zalévat, dokud spolehlivě nezakoření. Spotřeba vody je cca 10 litrů na rostlinu. Po zakořenění je habr na zálivku nenáročný. Přihnojování není nutné.

KOLKVÍCIE KRÁSNÁ

Kolkwitzia amabilis

Má ráda slunečné stanoviště, na půdu je nenáročná. Po výsadbě ji přiměřeně zaléváme, dokud nezakoření. Dobře starší zakořeněné keře snášejí i letní přísušky.

Občas ji během jara přihnojíme plným hnojivem. Mladý keř můžeme nechat volně růst, větve obloukovitě přemisají a rozkvetlá kolkvície vypadá jako růžová fontána. Chceme-li keř udržet menší, můžeme větve starší než dva roky po odkvětu zkrátit na dva až tři silné pupeny.

Pokud kolkvícii pravidelně neřežeme, starší keř bude mít dole holé větve a pokvete jen v horní části. Budeme pak muset provést zmlazovací řez. Je lepší rozdělit si ho na dva až tři roky, aby rostlinu příliš nevysiloval. Každým rokem v létě odstraníme několik nejstarších větví až u země. Rostlinu poté zalijeme a přihnojíme.

Řez provádíme zásadně po odkvětu, tedy v létě.

TAVOLNÍK VAN HOUTTEŮV

Spiraea vanhouttei

Roste na slunci i v mírném polostínu, na půdu a vláhu je nenáročný. Má rád půdu neutrální nebo s malým obsahem vápníku.

Nevyžaduje zvláštní řez, pouze v předjaří odstraníme suché nebo příliš slabé výhony.

DŘÍN JAPONSKÝ

Cornus kousa

Vyžaduje kyselou, lehkou zeminu bohatou na živiny, nevysychavou. Při výsadbě mu do jámy přidáme rašelinu. Za sucha zaléváme, ale ideální je kapková závlaha. Povrch půdy kolem keře zamulčujeme štěpkou nebo kůrou, aby zůstal kyprý a nevysychal. Používáme výhradně hnojiva na kyselomilné rostliny, bez obsahu vápníku.

Dřín japonský je plně mrazuvzdorný, ale mladé keře raději chráníme u kořenů lehkým krytem z chvojí a půdu zamulčujeme.

HROZNOVEC HROZNATÝ

Exochorda racemosa

Dobře roste v kyselé až neutrální, nevysychavé půdě. Nemá rád přemokření, v těžkých jílovitých půdách je nutná drenáž.

V suchých měsících potřebuje zálivku. Vláh v půdě pomůže udržet mulč, nejlépe štěpkový.

Řez není nutný. Pokud je potřeba ho po letech zmenšit, zkrátíme větve po odkvětu a jednu až tři nejstarší větve můžeme odstranit.

ČILIMNÍK ČASNÝ

Cytisus praecox

Má rád slunce a propustnou, mírně kyselou půdu. V těžké a jílovité půdě je nutná drenáž.

V suchém období ho občas důkladně zalijeme.

Je mrazuvzdorný, ale mladé keře raději kryjeme před mrazem, u kořenů chvojím nebo listím, mladé větvičky netkanou textilií.

Není třeba ho stříhat. Nesnáší řez do starého dřeva.

ZMARLIČNÍK JAPONSKÝ

Cercidiphyllum japonicum

Vyžaduje kyselou půdu s obsahem rašeliny a dostatek vláhy. V suchém období ho občas důkladně zalijeme. Na listech poznáme, kdy potřebuje vodu.

Řez není nutný, zmarličník je dlouhověká dřevina malebného vzrůstu. V případě potřeby odstraníme pouze suché nebo poškozené větve.

PUSTORYL VĚNCOVÝ

Philadelphus coronarius

Nenáročný keř, vyhovuje mu slunné nebo polostinné stanoviště a běžná zahradní zemina. Po odkvětu je možné ho zastříhnout, aby se rozvětvil a zahustil. U velkých keřů postupně zmlazujeme, odstraňujeme nejstarší větve. Řez provádíme v létě po odkvětu.

TAVOLA KALINOLISTÁ

Physocarpus opulifolius

Nenáročný keř, poroste na slunci i v polostínu v běžné zahradní zemině. U starých keřů provádíme v předjaří zmlazovací řez, při kterém odstraňujeme nejstarší větve. Střihem také můžeme keř udržet v menší velikosti.

ŠEŘÍK OBECNÝ

Syringa vulgaris

Vyhovují mu propustné, humózní a středně vlhké půdy. Nesnáší půdy kyselé a zamokřené. V těžkých jílovitých půdách je nutná drenáž. Má rád teplá slunečná stanoviště.

Po odkvětu ostříháme všechny odkvetlé laty, aby se šeřík zbytečně nevysiloval tvorbou semen.

Potřebujeme-li ho tvarovat řezem nebo zmladit, učiníme to těsně po odkvětu.

U roubovaných šeříků často podrůstají podnože a zahušťují keř. Kdybychom je ponechali, časem převládnou, proto je musíme průběžně odstraňovat. Nejspolehlivější je odhrabat zeminu až ke kořenům, ze kterých vyrůstají, a zde je odříznout co nejtěsněji u kořene.

KALINA PRAŽSKÁ

Viburnum pragense

Snáší slunce i polostín, preferuje živné, vlhčí, dobře propustné a mírně kyselé půdy. Snese i kratší letní přísušek.

Je stálezelená, proto ji může poškodit zimní sucho. Není-li mráz a půda zmrzlá do hloubky, zalijeme ji i v zimě.

Můžeme ji nechat volně růst, časem vytvoří velký a přirozeně neprůhledný keř. Chceme-li, aby ještě více zhoustla, můžeme ji po odkvětu ostříhat. Poupata tvoří již na podzim a kdybychom ji ostříhali v předjaří, málo by kvetla.

Je možné, že po mnoha letech ji budeme muset zmenšit, odstranit nejstarší větve nebo přebytečné výmladky. Můžeme tak učinit koncem léta nebo v předjaří. Snáší dobře i radikální řez.

VAJGELIE KVĚTNATÁ

Weigela Florida

Snáší slunce i polostín. Nejlépe se jí daří v propustné, živné, mírně vlhké půdě. Snáší krátkodobé letní přisušky, avšak za dlouhodobého sucha ji podle potřeby důkladně zalijeme.

V předjaří postupně odstraňujeme vždy ten nejstarší výhon, případně výhony suché nebo příliš slabé. S řezem počkáme, až začnou rašit listy. Mladé výhony po odkvětu sestříhneme o třetinu až polovinu délky, příští rok bohatěji pokvetou.

Po řezu ji zalijeme a přihnojíme plným hnojivem.

BRUSNICE CHOCHOLIČNATÁ, „KANADSKÁ BORŮVKA“

Vaccinium corymbosum

Vyžaduje propustnou kyselou půdu s přísadkem rašeliny a kompostu. Kompost nesmí obsahovat vápník. Důležité je pravidelné zavlažování, protože koření velmi mělce. Po výsadbě ji zamulčujeme kůrou, abychom zabránili vysychání. Dobře plodí na slunném stanovišti.

Byly vyšlechtěny tři skupiny odrůd: rané, polorané a pozdní. Pro dobrou sklizeň se doporučuje vysadit z každé skupiny několik různých odrůd kvůli opylení.

Nižší, kompaktnější keře „borůvek“ lze s úspěchem pěstovat ve velkých nádobách.

Řez provádíme po sklizni nebo brzy na jaře. Mladé keře se zelenými větvemi plodí i bez řezu. U starších dřevnatých větví se úrodnost snižuje. Abychom ji zachovali, nejstarší větve uřízneme nebo ustříhneme těsně nad zemí, aby je mohly nahradit nové výhony.

SRSTKA ANGREŠT

Grossularia uva crispa

Pěstuje se v keřové nebo stromkové formě. U stromkových angreštů musíme při velké úrodě podpírat větve, aby se nelámaly.

Angrešt má rád polostín, pražící slunce mu nevyhovuje. Na půdu je nenáročný. Bude se mu dařit v každé propustné zahradní zemině. Jelikož koření jen mělce, vyžaduje chránit povrch zeminy v místech kořenů před vysycháním (a v zimě před mrazem). Pomůže přihrnutí vrstvy kompostu a mulče. Pod mulč je dokonce ideální nasypat každý rok na jaře vrstvu kompostu.

Za horkého počasí je nutná pravidelná zálivka, nesnáší sucho.

Sledujeme možný výskyt amerického padlí. Hnědé padlí angreštové tvoří na mladých výhoncích bělavý moučnatý povlak. Na plodech najdeme hnědé plstovité povlaky. Plody jsou pak nechutné.

Prevencí je správný výběr stanoviště a prosvětlení korunky, aby do ní mohl vzduch. Napadené rostliny ošetříme speciálním přípravkem s obsahem síry.

RYBÍZ ČERVENÝ

Ribes rubrum

Není náročný. Nejlépe roste na slunci nebo v mírném polostínu. Půda by měla být živná, dobře propustná, lehčí, s dostatkem vláhy. L

Každým rokem na konci zimy odstraníme až u země tříleté či starší výhony. Podpoříme tím bohatou úrodu.

Proti mšicím volíme přednostně biologické prostředky.

MALINÍK OBECNÝ

Rubus idaeus

Je nenáročný, stačí mu běžná zahradní zem obohacená kompostem, nevysychává. V horkém létě potřebuje zálivku.

Pravidelně zastříhujeme odplozené výhony. Řez záleží na odrůdě, každá vyžaduje něco jiného.

DŘÍN OBECNÝ

Cornus mas

Dřín se spokojí s každou zahradní půdou, nesnáší jen půdy kyselé. Je náročný na světlo, nemá rád zastínění. Snáší letní přisušky. Dá se dobře tvarovat řezem.

Řez se provádí na podzim a odstraňují se hlavně suché nebo poškozené větve. Není-li třeba dřín zmenšit nebo vytvarovat do živého plotu, můžeme ho nechat volně růst.

KOMULE DAVIDOVA

***Buddleia davidii* 'Lavender cupcake'**

Takzvaný „motýlí keř“ dobře roste na slunci v běžné zahradní půdě. Na jílovité půdě jí přilepšíme lehčím substrátem bohatým na živiny. Snáší kratší letní přisušky, ale za dlouhotrvajícího sucha ji jednou týdně důkladně zalijeme. Průběžně odstraňujeme odkvetlá květenství, keř pak pokvete až do podzimu a udrží si pěkný kompaktní tvar. Na jaře budleju ostříháme na nízko tak, aby na každé větvi zůstaly 2-3 živé pupeny. Vyrostou z nich nové letorosty, které v létě bohatě pokvetou. Starší keře nikdy nestříháme až do starého dřeva, raději je ponecháme trochu vyšší.

IBIŠEK SYRSKÝ

Hibiscus syriacus

Vyhovuje mu slunečné stanoviště a lehčí, dobře propustná půda s dostatkem vláhy a živin. Zaléváme raději méně často, ale důkladně, aby se voda dostala až ke kořenům. Ideální je kapková závlaha. Přelévání ibišek nesnáší, reaguje žloutnutím listů. Na zimu je nutná ochrana kořenů proti mrazu, zvláště v prvních letech po výsadbě. Můžeme nakopčit kolem keře kompostovou zeminu, podobně jako u růží, a navrch přikrýt chvojí. Na jaře kompost rozhrneme a upravíme závlahovou mísu.

Řez mladých keřů není nutný a obvykle se ani nedoporučuje. Odstraňujeme pouze větve suché nebo poškozené, větve vyrůstající z kořenů a výhony, které rostou dovnitř keře a příliš ho zahušťují.

Starší keře, které již pomalu rostou a málo kvetou, zmladíme a prosvětlíme v létě po odkvětu. Starší větve zkrátíme až o dvě třetiny, mladší letorosty o třetinu. Přitom odstraníme také větve, které rostou dovnitř keře a zabraňují proudění vzduchu a světla. Po zmlazovacím řezu keře dalším rokem méně pokvetou, ale v dalších letech to bohatě vynahradí.

Po řezu keře jednou týdně přihnojíme a zalijeme.

BOBKVIŠEŇ LÉKAŘSKÁ

Prunus laurocerasus

Preferuje polostín a vlhčí, propustnou, humózní půdu spíše kyselější reakce. Musí mít dostatek vláhy, přemokření však nesnáší. V suchém létě ji jednou týdně zalijeme. Jelikož je stálezelená a odpařuje vodu z listů i v zimě, musíme ji důkladně zavlažit na podzim a potom zaléváme při každé oblevě.

Žloutnutí listů, chloróza, bývá způsobena přebytkem vápníku a nedostatkem hořčíku v půdě. V tomto případě zalijeme roztokem hořké soli podle návodu na obalu.

Před vysycháním chráníme kořeny mulčem, před mrazem můžeme přidat kryt z chvojí. Někdy se stane, že mladé výhony omrznou nebo je spálí předjarní slunce a listy zhnědnou. V tom případě poškozené výhony ostříháme a rostlinu zalijeme. Brzy opět obraší.

Řez bobkovišně záleží na použití a na kultivaru. Potřebujeme-li ji tvarovat nebo zahustit, ostříháme ji ostrými nůžkami v březnu a v září. Volně rostoucí keř stačí mírně ostříhat v březnu, kdy současně odstraníme poškozené výhony.

VILÍN PROSTŘEDNÍ

Hamamelis intermedia

Nejlépe mu vyhovuje slunné stanoviště a humózní, propustná půda kyselé reakce, s dostatkem vláhy. Při výsadbě proto přidáváme rašelinu a v průběhu let ji můžeme vždy trochu přisypat. Dbáme na dostatek vláhy, zaléváme podle počasí, ale pozor na přemokření. Zvláště v suchém létě zalijeme důkladně jedenkrát týdně.

Vilíny se neprořezávají, keře samy vytvoří typický tvar. Pokud je to nutné, odstraníme po zimě pouze suché nebo poškozené větve. Díky obsahu glykosidu chaerofylinu je i jedovatá, zejména pak pro zvířata.

RŮŽE TZV. ANGLICKÉ, DAVID AUSTIN

Rosa

Mají rády slunné a vzdušné stanoviště, ale po část dne uvítají kratší přistínění. Půdu propustnou, hlinitou, neutrální až slabě kyselou. Po výsadbě potřebují častější zálivku. Během léta zaléváme jednou za 7–10 dní podle počasí, v množství 30 litrů na 1 m².

Na podzim navršíme na kořeny a krček rostliny kompostovou zeminu do výšky cca 20 cm, a čekáme-li velké mrazy, přidáme vrstvu chvojí. Za velkých holomrazů můžeme celý keř obalit netkanou textilií.

V březnu, jakmile velké mrazy pomínou, odstraníme kryt a zeminu kolem keře rozhrneme. Nakypříme zem a upravíme zálivkovou mísu.

Austinovy růže se odlišují způsobem řezu. Počkáme s ním, až v březnu pomínou velké mrazy. Odstraníme až u země všechny suché, případně hodně slabé výhony. Zbylé výhony zkrátíme o jednu třetinu. Není třeba se k nim tolik ohýbat. Očka počítat nemusíme. Řez provádíme ostrými nůžkami, mírně šikmo, ne méně než 1 cm nad očkem. Vybíráme očka směřující vně keře. Odkvetlé květy odstraňujeme za prvním pravým listem.

Růže pravidelně přihnojujeme speciálním hnojivem na růže, které je bez chlóru. Hlídáme výskyt chorob. Nejlepší rady, jak růže chránit a ošetřovat proti chorobám, najdeme na webu známého pěstitele růží pana Šípa, www.sipruze.cz.

LÍSKA OBECNÁ

Corylus avellana

Vyhovuje jí běžná zahradní půda, propustná, s mírným obsahem vápníku.

Líska výborně snáší řez, proto nic nebrání tomu, abychom zahuštěný keř na jaře prosvětlili nebo regulovali jeho velikost. Po 10. až 15. roce se nemusíme bát ani radikálního řezu, v jehož rámci dřevinu seřízneme 40 až 50 cm nad zemí. Líska obecná nevyžaduje zimní ochranu, je zcela mrazuvzdorná.

TAVOLNÍK JAPONSKÝ

Spiraea japonica 'Odessa'

Preferuje slunné stanoviště, ale snese i polostín. Spokojí se s běžnou zahradní půdou. V horkém suchém létě potřebuje jednou týdně přiměřenou zálivku. Průběžným odstraňováním odkvetlých květenství prodloužíme dobu kvetení. Brzy na jaře můžeme keř zastříhnout, ale není to nutné, tento kultivar má kompaktní vzrůst.

TŘEZALKA

Hypericum 'Hidcote'

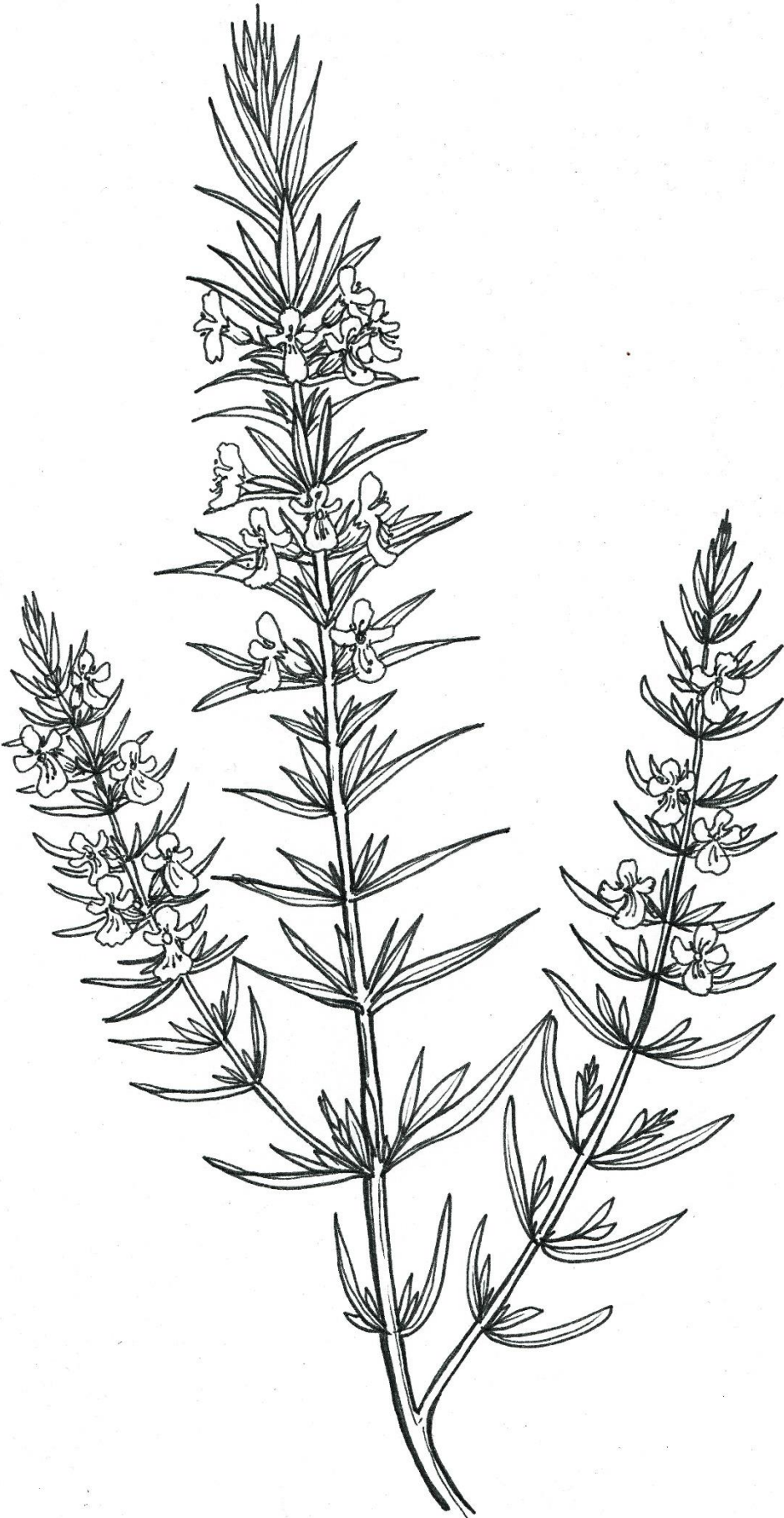
Vyžaduje slunce nebo mírný polostín. Dává přednost půdě nevysychavé, ale nesnáší přemokření. Na těžkých půdách se doporučuje drenáž. Po zakořenění snese i půdu sušší. V horkém suchém létě jí dopřejeme přiměřenou zálivku. Kvete na nových výhonech, proto ji vždy na jaře zastříhneme na 10-20 cm. Nové výhony pak vytvoří širší polokulovitý keř. Je vhodná ke zpevnění svahů.

TŘEZALKA KALÍŠKATÁ

Hypericum calycinum 'Rose of Sharon'

Má ráda slunce nebo polostín, kvete i ve stínu. Na půdu je nenáročná, spokojí se s běžnou zahradní zeminou. Na těžkých půdách vyžaduje drenáž proti přemokření. Snese i sušší stanoviště, ale v horkém suchém létě jí dopřejeme zálivku. Na jaře ji nízcí seřízneme, pokvete na nových výhonech a rostliny budou kompaktnější. Rozrůstá se kobercovitě do plochy. Lze ji použít ke zpevnění svahů.

6. TRVALKY

AGASTACHE

Agastache rugosa

Vyžaduje suché až polosuché slunečné stanoviště a dobře propustnou půdu. Snese i mírný polostín. Není náročná na zálivku ani přihnojování. Odstraňováním odkvetlých květenství prodloužíme dobu kvetení. Je krátkověká, ale můžeme ji nechat v záhonu vysemenit a semenáčky dopěstovat. Je sice mrazuvzdorná, ale velké mrazy jí nesvědčí. V zimě ji chráníme krytem z chvojí. Rostlina má jedlé aromatické listy s léčivými účinky. Využívá se v tradiční čínské medicíně.

AMSONIE

Amsonia tabernaemontana

Je nenáročná, daří se jí na slunci nebo v mírném polostínu. Půda má být propustná, nejlépe písčito-hlinitá, ale snáší i těžší jílovité půdy. Toleruje letní přisušky, nejsou-li příliš dlouhé. Pokud začíná vadnout, podle potřeby ji zalijeme. Pokud nepotřebujeme semena na rozmnožování, odstraňujeme pouze odkvetlé laty. Na podzim vynikne žlutá nebo červená barva listů. Suché stonky ostříháme až na jaře. Amsonie je dlouhověká trvalka, ale roste pomalu. Dá se pěstovat i v nádobách.

BĚLOTRN BANÁTSKÝ 'BLUE GLOBE'

Echinops bannaticus Blue Globe'

Preferuje slunečné stanoviště, nevadí mu chudá půda ani letní přisušky. Na zálivku a hnojení je nenáročný. Odkvetlá květenství odstříhneme, prodloužíme tím kvetení a současně si můžeme květenství usušit do zimní kytice.

OŘECHOKŘÍDLEC KLANDONSKÝ

Caryopteris clandonensis

Je světlomilný, nejlépe se mu daří na slunných stanovištích obrácených k jihu. Poroste však i v mírném polostínu. Potřebuje dobře propustnou půdu, nesnáší přemokřená stanoviště. Snáší letní sucha. Na jaře větve zkrátíme o dvě třetiny, kvete na nových letorostech. V tužších zimách může namrzat, proto kryjeme kolem kořenů chvojím.

ČESNEK OBROVSKÝ

Allium giganteum

Cibule vysazujeme na podzim do dobře propustné půdy na sušší, slunečné stanoviště. Česnek nesnáší v zimě mokrý. Ideální je půda hlinitopísčité, ale v době vegetace snese i vlhčí a těžší substrát.

V době růstu listů a během kvetení ho můžeme přihnojit plným hnojivem.

Odkvetlá květenství ustříhneme, můžeme je usušit do zimních vazeb. Ostříháme i zežloutlé listy. Pokud hrozí mokrý zima, vyjmeme na podzim cibule ze záhonu a přesadíme je do truhlíku nebo květináče. Umístíme je do chladné místnosti, ve které v zimě nemrzne. Cibule v nádobě zakoření. Na jaře cibuli i s kořeny zasadíme do záhonu.

ČESNEK KULATOHlavý

Allium sphaerocephalon

Vyžaduje slunečné stanoviště s propustnou, úrodnou půdou. Hloubka výsadby je trojnásobek výšky cibule. Vysazujeme od září do října, nebo až na jaře po zmrzlých. Důležitá je dobrá drenáž. Cibule můžeme ponechat na stanovišti 5 až 6 let, rostliny časem vytvoří trsy. Po odkvětu listy zežloutnou a můžeme je odstranit. Česnek kulatohlavý je vhodný i k řezu a dlouho vydrží ve váze.

DENIVKA

Hemerocallis 'Bonanza'

Nenáročná trvalka. V suchém létě je nutná zálivka, zvláště v době květu. Odkvetlé lodyhy odstraníme, aby se nevysilovala tvorbou semen. Suché hnědé listy na podzim odstraníme. Je mrazuvzdorná, ale první zimu doporučujeme mladé rostliny lehce zakrýt chvojím. Poupata a květy jsou jedlé, používají se v čínské kuchyni.

DENIVKA

Hemerocallis 'Patricia'

V suchém létě zaléváme, odkvetlé lodyhy odstraníme. První zimu doporučujeme mladé rostliny lehce zakrýt chvojím, později už to není třeba. Suché hnědé listy na podzim odstraníme.

DLUŽICHA KRAVAVÁ

Heuchera sanguinea

Daří se jí v propustné půdě, snese slunce i polostín. V suchém létě je nutná zálivka, jinak je nenáročná. Odkvetlá květenství odstraníme.

DOBROMYSL OBECNÁ

Origanum vulgare

Preferuje slunečné stanoviště a propustnou, hlinitopísčitou půdu, polosuchou. Snáší kratší letní přísušky. Po odkvětu nať zastříhneme nízko nad zemí, vyraší znovu a někdy zopakuje kvetení. Množí se dělením trsů. Kvetoucí nať se sklízí v červenci a srpnu jako léčivo a koření.

SVÍČKOVEC LINDHEIMERŮV (GAURA)

Oenothera lindheimeri [Gaura lindheimeri]

Vyžaduje plné slunce a rovnoměrně vlhkou, ale dobře odvodněnou půdu.

Po zakořenění dobře zvládá i mírné přísušky. Je mrazuvzdorná, ale při déle trvajících mrazech doporučujeme přikrýt chvojím. Loňské stonky odstraňujeme až na jaře po mrazech, cca 5cm nad zemí. Pokud již vyrašily listy, odstříhneme stonky až nad nimi.

HVĚZDNICE KEŘÍČKOVITÁ

Aster dumosus 'Herbstgruss von Bresserhof'

Vyhovuje jí slunečné stanoviště s běžnou zahradní půdou, snáší i krátkodobé letní přísušky.

Za dlouhodobého sucha bude vděčná za přiměřenou zálivku. Jinak je nenáročná, mrazuvzdorná. Odkvetlá květenství na podzim odstraníme, aby se nevysemeňovala do okolí. Na jaře sestříhneme suché loňské lodyhy až k čerstvě rašícím listům.

KAKOST KANTABRIJSKÝ

Geranium x cantabrigiense

Nenáročný na půdu, roste na slunci i v mírném polostínu. Snáší sucho, ale v době květu přivítá přiměřenou zálivku. Je ozdobný květem i listem, na podzim se listy vybarvují do červena. Pro zachování pěkného tvaru rostliny a opakovaného kvetení je nutno ho po odkvětu seříznout na výšku 6-10 cm. Časem se kobercovitě rozroste a vyplní volné plochy v záhonu. Pokud by se po letech rozrostl příliš, můžeme trsy rozdělit a rozsadit na další místa v zahradě. Využívá se též jako půdokryvná trvalka pod keři místo

LEVANDULE LÉKAŘSKÁ

Lavandula angustifolia

Daří se jí na slunečném, spíše sušším stanovišti. Spokojí se s běžnou zahradní půdou, nejlépe s příměsí písku. Nesnáší přemokření, na těžkých jílovitých půdách je nutná drenáž z písku nebo štěrku. Pro udržení dobrého zdravotního stavu a kompaktního tvaru rostliny je nutno levanduli dvakrát ročně stříhat. Letní řez je mírný, sklízíme květy na rozmanité využití nebo odstříháme všechny odkvetlé květy těsně nad olistěnými stonky. Poté můžeme keříky opatrně sestříhnout nad úroveň nových lístků, které vyrašily na jaře. Nikdy však ne až do dřeva, rostliny by již nemusely obrážit. Jarní řez levandule je radikálnější, zajistí husté a bohatě kvetoucí keříky. Pravidelně zmlazované rostliny navíc při poškození mrazem lépe regenerují. Provádíme ho na přelomu března a dubna, kdy rostliny začínají rašit a pupeny jsou dobře viditelné. Nejprve odstraníme všechny zmrzlé části. Mladé rozvětvené keříky pak můžeme sestříhnout na výšku 5 až 8 centimetrů. Na každé větvičce musí zůstat alespoň 2 viditelné mladé pupeny. Starší keře, které dříve nebyly stříhány, musíme sestříhnout jen částečně, maximálně o třetinu. Nikdy neřežeme do starého dřeva. Snažíme se udržovat zaoblený tvar keříků. Mladé rostliny před příchodem mrazů lehce přikryjeme chvojím, nejlépe borovým.

MAVUŇ ČERVENÁ

Centranthus ruber

Vyžaduje slunné stanoviště se sušší půdou. Před zimou je vhodná lehká příkrývka chvojím proti mrazu a přílišné vlhkosti. Mavuň tvoří drobná ochmýřená semena, která snadno klíčí na volných místech mezi rostlinami. Postupně tak vyplní volné mezery. Je poměrně krátkověká, ale v záhonu se udržuje samovýsevem. Po odkvetu odstříhneme odkvetlé stonky těsně nad rozvětvením, kde se již tvoří nová poupata. Prodloužíme tak dobu kvetení. Další květenství jsou drobnější.

PIVOŇKA ČÍNSKÁ

Paeonia lactiflora 'Red Magic'

Vyžaduje propustnou půdu bohatou na živiny, proto jí při sázení přidáme substrát s vyšším obsahem humusu a drenáž ze štěrku. Hlízy musí být jen velmi mělce pod povrchem, aby mohly dýchat. Na stanovišti vydrží mnoho let, nemá ráda přesazování. Čím je starší, tím bohatěji kvete. Mladé rostliny po výsadbě zaléváme, pokud je sucho, aby dobře zakořenily. Starší rostliny můžeme konci léta přihnojit fosforečným a draselným hnojivem. Tzv. „rostlina našich babiček“, vhodná i k řezu do vázy.

ROZRAZIL KLASNATÝ

Veronica spicata

Preferuje propustnou půdu, při vysazování v jílovité půdě dáváme štěrkovou drenáž a lehčí substrát. Za suchého léta přiměřeně zaléváme, aby lépe kvetl. Odkvetlé klasy odstraňujeme, prodloužíme tak kvetení. Hnojení není nutné, ale starším rostlinám nevadí.

ŠALVĚJ HAJNÍ

Salvia nemorosa

Daří se jí na slunci v dobře propustné, spíše sušší zahradní půdě. Je-li však dlouhotrvající letní vedro a sucho, potřebuje jednou týdně zalít. Šalvěj nesnáší zimní přemokření, proto se na jílovitých půdách používá štěrková drenáž. Pokud seřízneme odkvetlá květenství, rostlina opakuje kvetení. Řezem podpoříme také hustší a kompaktnější vzrůst. Brzy na jaře, až začne rašit, sestříhneme loňské lodyhy těsně nad nově rašícími listy. Sestřih můžeme provést i pozdě na podzim.

ŠANTA MODRÁ

Nepeta x faassenii 'Six Hills Giant'

Nenáročná, dává přednost propustné půdě. Na jílu přidáváme štěrkovou drenáž a lehčí substrát. Po odkvětu ji můžeme seříznout, pokvete znovu. To můžeme zopakovat, ale před zimou už neřežeme, vymrzla by. Na zimu ji odkvetlé výhony chrání, seřízneme je až na jaře. Šantu milují kočky, někdy se v ní vyválejí. Pěkně voní, její vůně odpuzuje obtížný hmyz.